

RENAȘTEREA

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

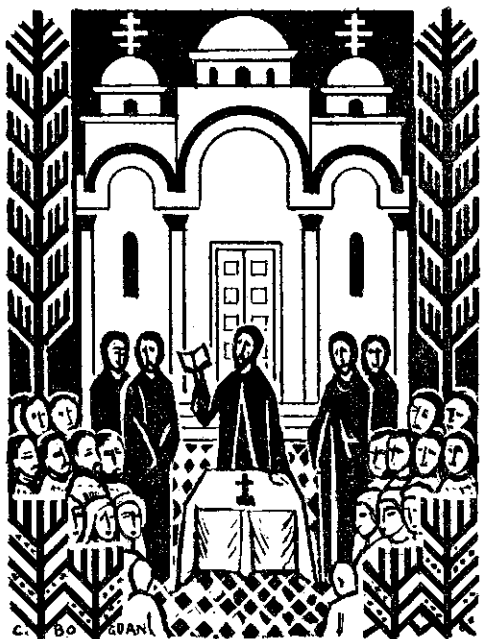
Redactor: Protoereu D. ANTAL

— Abonamentul: 450 Lei la an —

CLUJ, Strada Iuliu Maniu Nr. 31

CUPRINSUL:

Rap.: Încheierea anului de studii la Academia noastră teologică.
— G. Bogdan-Duică: Petru Maior și Iustinus Febronius. — Care este situația actuală a Academiiilor noastre teologice? — Pr. A. Gliga: Păntania baptiștilor în Ripa-de-jos. — S. Vlad: Cărți binevenite. — Bibliografie. — Cronică. — Circular, Avize și Comunicat oficial. — Concursuri: pentru întregirea parohiei Hodac și a postului de capelan, cu drept de succesiune, în parohia Geoagiul-de-sus I.

Încheierea anului de studii la Academia noastră teologică.

Duminecă 18 Iunie a. c., în biserica *Sf. Nicolae*, după terminarea sf. Liturghii, s'au făcut rugăciunile de încheiere solemnă a anului de studii la Academia noastră teologică, în prezența *P. Sf. Episcop Nicolae Ivan*, dnilor consilieri eparhiali, dlui prof. universitar *Dr. I. Lupas*, dl *general Marosin* etc. etc., corpului profesoral și studenților Academiei.

Au servit dnii prot. *Dr. V. Sava*, *Dr. L. Muntean*, pr. *A. Mușat*, arhidiacon *Dr. I. Vască* și diacon *Dr. O. Bucevschi*, răspunsurile fiind date de excelentul cor al teologilor sub măiastra conducere a dlui prof. *Dr. V. Petrașcu*.

După săvârșirea sf. rugăciuni dl Rector *Dr. I. Vască*, în cadrul unei frumoase cuvântări, face o succintă expunere asupra rostului școlii noastre teologice în viața Bisericii și neamului nostru, relevând munca depusă de corpul profesoral și studenți în decursul anului încheiat. În rezumat dl Rector spune:

„Chemarea la apostolat este înșasi baza existenței unei instituții care ca și Academia noastră teologică are menirea să pregătească pe urmașii sf. Apostoli în răspândirea cuvântului evanghelic în lume.

Din an în an această modestă instituție de înaltă educație și cultură religioasă-morală chiamă și pregătește pentru apostolat pe cei ce cu încredere și dragoste intră sub aripile ei ocrotitoare. Ea se străduiește să

sădească în sufletele învățăceilor săi pe lângă cunoștințele teoretice strict necesare și însuflețirea și puterea credinței de mai bine; să-i facă pătrunși de menirea însemnată, de chemarea măreață ce au s'o desăvârșească în serviciul cauzei sfinte spre binele și fericirea oamenilor într'o lume plină de rătăcirii și patimi. Lozinca vieții lor să fie neîncetat aceea, cum să clădească, cum să mângăie și să ajute; cum să sporească binele, prosperarea și fericirea între oameni și să înlătore răul, neînțelegerea și și rătăcirile de tot felul.

Cu vie mulțumire sufletească putem mărturisi că Academia teologică ort. rom. din Cluj a reușit să se impună prin factorii ce o susțin și o reprezintă ca o instituție prin excelență de serioasă pregătire pentru apostolat; ca o adevărată promovatoare a credinței adevărate, a moravurilor morale creștine și a tradițiilor sfinte ale neamului în cadrele patriei noastre românești“.

Exprimând apoi mulțumiri *P. Sf. Sale Episcopului și Cosiliului Eparhial* pentru tot sprijinul dat, încheie și urmează apoi cuvântul *P. Sf. Episcop Nicolae*, cuvânt plin de frumoase învățături practice, izvorite din comoara experiențelor acumulate cu *osârdie* în decursul multor decenii de frământată și rodnică muncă pe terenul vieții noastre bisericesti și naționale, lucru bine cunoscut și deplin apreciat de întreaga suflare românească.

P. Sf. Episcop rostește cuvinte elogioase la adresa corpului profesoral, pentru munca fără preget ce-o depune zi de zi în vederea unei temeinice pregătiri a viitorilor preoți, cărora vremurile de azi le impun grele sarcini. Se adresează apoi în primul rând studenților, cari nu și-au terminat încă studiile, îndemnându-i ca în decursul vacanței să fie model, sub orice aspect, pentru cei din jurul lor, făcând bucurie și cinste familiilor, Bisericii în slujba căreia vor intra mai târziu, și instituției școlare, care-i pregătește pentru apostolatul evanghelic.

Adresează apoi frumoase cuvinte, pline de înțelepciune pastorală, absolvenților, schițându-le rostul lor, ca păstori sufletești, în mijlocul credincioșilor, ce li vor fi încredințați spre conducere.

„A fi păstor sufletesc — spune P. Sf. Episcop — înseamnă cea mai sfântă și nobilă misiune pe acest pământ, dar în același timp și muncă grea de fiecă clipă, mai ales în frământările vremurilor de azi. Misiunea păstorului sufletesc n'are să se rezume numai la săvârșirea sf. servicii, ci adevăratul păstor sufletesc, cel cu înțelegere și tragere de inimă pentru misiunea sa, trebuie să fie îndemnătorul credincioșilor săi în toate domeniile de manifestare ale vieții. El trebuie să-și cunoască bine pe toți credincioșii săi, vizitându-i cât mai des, să le cunoască toate nevoile, de orice ordin ar fi acestea, vărsând pretutindeni balsamul mângăetor al doctrinei lui Hristos, intervenind, unde e nevoie, efectiv și cu fapta“.

Cuvintele P. Sf. Episcop, rediate numai după esența lor rezumativă, au fost sorbite literă de literă, de ascultători, impregnându-se adânc în suflete.

Corul intonând cântarea „Întru mulți ani Stăpâne“, serbarea a luat sfârșit într'o atmosferă dintre cele mai înălțătoare. Rap.

Școala 'n Serbia.

În anul 1919 Iugoslavia avea 5869 școli; în 1929 avea 11524; cu 5655 mai mult.

În prezent Iugoslavia are 5974 școli primare, 134 licee, 146 școli de specialități, 71 școli de specialități pentru fete, 17 școli comerciale, 3 școli de marină, 4 școli de agronomie, și altele. Învățătorii și profesorii în 1929 erau 34109! Școlarii, în 1919, erau 722.479, iar în 1929 erau 1 milion 211.128.

Înaintează și acești ortodocși!

„Pr. Pr.“

Petru Maior și Iust. Febronius

sau

Petru Maior ca vrăjmaș al Papei.

(Urmare).

30. **Ministrul lui Iosif II și nunțiul Iosif Garampi.** Vorbind despre petrecerea sa în Viena, după întoarcerea dela Roma, unde agitația antifebronianistă începuse dela 1764, provocată de descoperirea lui Garampi, Șincai se bucură, în Viena, de protecția acestuia. Ne-a spus-o el în *Elegia* sa:

*Cornides exacuit stimulus, Berkö atque Garampi — fau-
toremque egit quique patrocinio.*

La Garampi, protector al învățaților români și dușman al lui F., ne putem opri încă, pentru a ispiți toate itele alergătoare spre Febronius, ori pornind dela acesta.

I. Scurta notiță de mai sus, despre *Garampi* o completez aici, după K. Ritter, care scrie la pagina 186: Ca nunțiu în Viena el a intervenit pentru salvarea mănăstirilor; ministrul Kaunitz îi răspunse, însă, trufaș și rece și în așa fel, încât îi luă orice nădejde că împăratul ar putea să revie. Protestul diplomatic al lui Garampi (din 12 Dec. 1781) se află la Ritter, p. 239—242; iar răspunsul ministrului Kaunitz (din 19 Dec. 1781) tot acolo, la p. 242—247; un ultim act (din 23 Dec. 1781) a fost strivitor pentru Garampi.

În descrierea călătoriei papei Pius VI la Viena, făcută de iezuitul Iuliu Cesar Cordara, se pomeneste ca pricină a călătoriei și — F. (K. Ritter, p. 259). Cordara chiar afirmă că și după retractarea lui Hontheim Curtea Vieneză a ținut „cu încăpăținare“ la teoriile lui F., astfel că Iosif Garampi nu reușea deloc în slujba sa. (Ritter, p. 260, 263, 264, 267, 303).

Cât timp a stat Papa în Viena (22 Martie—22 Aprilie 1782) firește Garampi a avut rolul său isteț și stăruitor, dar neproductiv.¹⁾

II. Atât despre F. și Garampi; este de-ajuns.

Dar F. — Hontheim avusese legături și cu Kaunitz, ministrul lui Iosif II.

Ministrul a fost foarte rău impresionat de retractarea (dela 1788) a lui Hontheim²⁾; și luă măsuri ca despre retractare în Austria să se afle cât mai puține lucruri. Nici nu putea să facă altfel Kaunitz, care era un amic al lui Voltaire și Rousseau, care din tinerețe simpatiză cu filosofia franceză; și care 'n F. avea un sprijin al politicii sale biseșițești. Vorba lui Kaunitz despre F. și retractare: *quoiqu' inutile au fond, Lui fait peu d'hon-*

¹⁾ Înainte de-a fi diplomat = nunțiu în Viena, cardinalul Garampi fusese un prelat erudit (numismat și arheolog), șef al arhivei Vaticanului. — În aceste calități îl va fi cunoscut Șincai? — nunțiu în Varșovia. Cardinal în roșu deveni în 1784. Ca izvor pentru cunoașterea vieții lui Garampi, Ritter citează *Nouvelle Biographie générale*, Tom. 19, p. 423—424.

Garampi era amabil și cu Brukenenthal, căruia în 1781 îi comunică o descripție (din 1596) a Transilvaniei. *Korrespondenzblatt*, 1899, p. 17.

²⁾ S. Brunner, *Der Humor in der Diplomatie und Regierungskunde des 18 Jahrhunderts* 1872, II, p. 167—172.

neur... Retractarea nu a însuflețit, însă, chiar deloc pe amicii vienezi.

III. Diplomatul austriac, omul lui Kannitz, pe lângă Papa era pe-atunci un cardinal, Hrzan. El a descris scurt și clar efectul retractării lui Hontheim.¹⁾

Cu prilejul retractării sacral collegiu felicitase pe Papa. Eră bucurie mare în Roma. Dar Hrzan indică, tot pe scurt, că fapta era judecată — și acolo variat: „*Wie aber die Gedenkungsart der Menschen verschieden ist, so wird auch die Wichtigkeit dessens auf eine nicht gleiche Art betrachtet*“ (1778): Cum oamenii cugetă deosebit, și importanța retractării este privită 'n moduri diferite!

IV. Pentru a ne da seamă deplină despre neplăcerile papale — dela 1763—1788, vreme de 25 de ani, — pentru a concretiza ce puțin legislativ eră Kaunitz (în mâinile lui Iosif II), nu-i rău să dau și o notă despre serbătorirea la Roma a retractării; nota este a lui Hrzan și a fost publicată de (prelatul catolic) S. Brunner:

Și atunci, continuă Hrzan: „În ajunul Crăciunului Papa se duse în biserică sf. Petru, se rugă câva timp, apoi intră în sacristie, unde, pe-a doua zi, anunță un consistoriu. Acesta li se anunță imediat tuturor cardinalilor, cu adaosul că consistoriul se va țineă îndată după missa cea mare, în ornate de slujbă. Firește, anunțarea consistoriului deșteptă o curiositate mare, fiind o surpriză mare, ceace ziua, locul și ornatele cerute dovediau. Circulau vești diferite. Dar ieri, de dimineață, se ținu consistoriul, în care Papa, preamărind pe electorul de Trier, care mijlocise și obținuse retractarea, anunță retractarea festivă a episcopului Hundsheim, sufraganeul de Trier, privitoare la opera sa, publicată sub numele F.“

Între o Romă ca aceasta — respinsă 'n Martie 1782, la Viena, de împărat și de ministrii săi și o Vienă catolică, dar anticlericală, antipapală — energetică, în anul următor numai, Petru Maior, ecoul românesc al febronianismului, scris *Procanonul!*

V. În discuțiunile pentru și contra lui F. *politica bisericească austriacă* a fost — firește — citată. De ex. în tomul IV al acelor discuții, partea I, p. 93, unde între tezele impuse învățământului universitar dela 1769 se află citate și impuse discuției critice a studioșilor: „*Nec tamen irreformabile est ejus (Papae! G. B. D.) iudicium, nisi Ecclesiae consensus accesserit*“ și „*Nempe concilium generale supremam habere, etiam supra Romanum Pontificem, potestatem*“ etc.

(Va urma).

G. Bogdan-Duică.

ÎNSEMNĂRI BISERICEȘTI

Alegerea episcopilor sub Iustinian.

Alegerea Episcopilor se făcea de *clerici și laicii* notabili ai orașelor. — (Dr. H. Alivisatos, *Die Kirchliche Gesetzgebung des Kaisers Iustinian I.* Berlin. 1913, p. 54).

¹⁾ Sebastian Brunner, *Die theologische Dienerschaft am Hofe Joseph II.* Wien. 1868. Pagina 47—48.

Care este situația actuală a Academiilor noastre teologice?

La bugetul anului în curs Academiile teologice ortodoxe și unite au fost trecute la art. 46, imediat după instituțiile universitare, înaintea Academiilor de muzică și educație fizică. Totodată cu acest prilej pentru prima dată s'a admis și titlul de „Academie“ în loc de „Institut“, cum era mai înainte. S'au corectat și unele erori de calcul la salariile corpului didactic, astfel că prin această corectare profesorii de teologie au fost într'adevăr echivalați cu privire la salarizare cu profesorii agregați universitari.

Amendamentele acestea au fost supuse comisiunii bugetare cu asentimentul Ministrului de resort de către deputații-profesori de teologie: *I. Vască, D. Man și A. Popa.*

Faptul că în urma acceptării acestor amendamente Academiile teologice române din Ardeal s'au văzut deodată tipărite în cartea de buget în rând cu celelalte instituții universitare, a trezit multe susceptibilități și nedumeriri. Însuși domnul Ministru al Instrucțiunii și Cultelor a fost interpelat, probabil din partea acelorora, cari văd în Academiile noastre teologice — niște „ciuperce“ ce compromit învățământul superior teologic — cum de s'a admis și pe ce bază, ca acestea peste noapte să fie trecute în învățământul superior?!

Or domnul Ministru D. Gusti, care este un bun prieten al Bisericii și al școlilor noastre din Ardeal, ca să pună capăt nedumeririlor și susceptibilităților de tot felul, a dat decurând o decizie ministerială, prin care se dispune, că administrarea, controlul și retribuția personalului didactic, administrativ și de serviciu, trece dela Direcția Cultelor la Direcția Învățământului superior; deci influența ce a avut-o Direcția Cultelor asupra Academiilor noastre teologice va avea-o de-acum Direcția Învățământului superior: să aprobe, respective să ieie la cunoștință cu aprobare hotărârile Consiliilor și Adunărilor noastre Eparhiale referitoare la bunul mers al acestor școli.

Totodată și ordonanțarea salariilor pentru aceste Academii, întrucât art. 46 din buget cade în lotul Direcțiunii Învățământ-

tului Superior, se va face direct de această Direcție. Astfel statele de plată, cari până acum se înaintau la Inspectoratul Învățământului Secundar pe la diferitele centre, se vor înainta direct la Direcția Învățământului Superior din Ministerul Instrucțiunii și Cultelor. Mandatul de plată se poate emite pe numele Episcopului local sau al Rectorului Academiei. Pe luna Mai s'au și emis mandatele de plată — cu excepția Clujului, unde s'a emis pe numele Episcopului — pe numele Rectorilor Academiiilor teologice, atât la cele ortodoxe cât și la cele unite.

Aceasta este situația actuală a Academiiilor noastre teologice. Nici o schimbare în rău, ci doar o anticipare în bine, care este prevăzută și în proiectul de lege pentru organizarea învățământului teologic, propus de sf. Sinod și agreat de dl Ministru al Instrucțiunii și Cultelor.

Un fapt care nu s'a schimbat și nici nu se va schimba este acela, că Academiiile noastre teologice rămân și mai departe sub inspirația, dependența și îndrumarea Bisericii.

Pățania baptiștilor în Rîpa-de-jos.

Se știe că baptismul s'a introdus în Ardeal prin propagandiști unguri cu scopul de a maghiariza pe români. Orice măsură de maghiarizare luată până la introducerea sectelor printre români a fost zadarnică, căci preoțimea a fost la locul ei, propoveduind pe lângă credință și iubirea de limbă și neam. Aceasta l-a determinat pe deputatul maghiar Oliver Halmay să declare ca și mulți alții, că poporul român stă sub influența fanatică a preoților români, singura posibilitate de maghiarizare fiind încurajarea baptismului. Bap-tismul apare deci pe la anul 1890 în jurul Oradiei și a Aradului ca un curent susținut și încurajat de statul maghiar, în scopul distrugerii unității elementului românesc din Ardeal.

Cu regret se constată că baptismul activează și azi, câștigând aderenți, mai mult printre credincioșii bisericii dominante.

Ținutul Mureșului superior e asiduu cutreerat, după război, de baptiști veniți la început ca lucrători la fabricile de chere-

stea, iar acum stabiliți prin căsătorii sau alte legături în comunele acestui ținut. Cuiul și l'au făcut în Toplița.

Fiind demascați în Toplița ne mai putându-și câștiga în localitate aderenți, cutreeră toate parohiile acestui ținut, căutând mai ales să profite fie de bătrânețea preotului din parohia respectivă, fie de existența unei neînțelegeri cât de minime dintre paroh și enoriași.

Astfel au încercat să pătrundă și în parohia Rîpa-de-jos, căutând pe lângă aderenți să facă și mult rău venerabilului preot octogenar Vasile Mateiu.

Pe ziua de 11 Iunie a. c., urma ca baptiștii să boteze în această comună circa 20 de aderenți din comună și jur. Fiind înformat că acest botez va fi săvârșit de baptiștii din Toplița, am crezut de bine a merge pentru această dată la Rîpa-de-jos, pentru a veni în ajutorul veneratului preot Vasile Mateiu.

Am avut ca însoțitor pe dl Nic. Oprea dir. școlii de ucenici, membru în „Oastea Domnului“. Sf. Liturghie a fost servită de preoții Alexandru Runcan-Tg.-Mureș și Valer Mateiu dela Episcopia din Cluj. Am predicat subsemnatul arătând pe scurt rolul credinței ortodoxe în viața poporului român până în prezent, apoi rolul preoților, și 'n special activitatea venerabilului preot Vasile Mateiu. Am îndemnat poporul a nu-i amărî ultimele zile ale vieții, ci din contră să caute a le îndulci. În continuare am făcut istoricul sectarismului din țară, oprindu-mă în special la cel din Toplița compus din elementele cele mai slabe ale comunei.

I-am rugat în cuvântare, în numele lui Dumnezeu, a nu da ascultare credințelor sectare, ca unele ce sunt în contradicere cu credința noastră. De încheiere am rugat cu toții pe atotputernicul Dumnezeu de a ne lumina mintea și de a ne putea păstra credința străbună.

A vorbit dl N. Oprea în numele, „Oastei Domnului“, arătându-le prin cuvinte alese rostul credinței în viața unui popor îndrumând credincioșii a se înrola cu toții în „Oastea Domnului“ pentru a putea lupta cu succes contra sectarilor.

De încheiere a vorbit notarul cercual dl Petru A. Boțian, cunoscut ca om energic, practic și bun român, dând sfaturi și în-

demnuri poporului în legătură cu educația sufletească.

Poporul a părăsit biserica după slujbă întărit în credință, hotărît de a și-o apăra.

După masă au mai sosit în localitate preoții Ioan Popescu, Dionisie Radu și Pavel Șendrea.

La orele 2 p. m. urmă să înceapă botezul cu fastul ce-l obicinuesc sectarii pentru a atrage pe cei naivi. Au adus în acest scop o fanfară civilă din Cluj. Aceștia legitimați de jandarmi, mare fu surprinderea tuturor, aflând că mulți din ei erau în serviciu fie la C. F. R., poliție sau instituții de stat în Cluj, plătiți cu banii statului.

Oratorii bapțiști atacând în vorbirea lor biserica și neconformându-se ordinelor date, devenind la un moment dat și agresivi, rupând un ordin din mâna notarului, s'au văzut la un moment dat încunjuțați de mii de creștini revoltați până în adâncul sufletului de obrăznicia sectarilor.

A reacționat deodată în credincioși puterea credinței, a isbucnit în ei glasul de protest împotriva tuturor stricăciunilor ce le fac sectarii. Zadarnic au încercat jandarmii concentrați a împiedeca ce eră firesc să se întâmple. Sectarii au pățit-o. Au primit o lecție exemplară, unii aruncați în noroi, alții „botezați“ în apa crescută a văii, iar alții au primit adevărate „corecții corporale“. Fugeau sectarii strigând în gura mare că n'o să-și mai pună piciorul în Rîpa, cât vor trăi. Că au plecat huiduiți, unii cu hainele rupte, bătuți a cui e vina, dacă nu a lor, cari pescuesc în apa tulbure?

Pățania din Rîpa a fost un început de reacțiune sănătoasă din partea creștinilor. Se înțelege că de botezul proiectat nici n'a mai putut fi vorba căci la o oră după incident sectarii erau la mari distanțe, împânzind dealurile din jur cu o fugă rușinoasă.

Totul s'a întâmplat în mod spontan, ca o revoltă naturală a credincioșilor atacați în ce au avut mai sfânt, de către oameni puși în serviciul unui curent periculos de destrămarea al neamului nostru.

Pr. A. Gliga.

Statistica Românilor din Ardeal dela 1761, de Dr. V. Ciobanu se poate cumpăra la Librăria Eparhială cu prețul redus de 40 Lei dela 100 Lei.

Cărți binevenite.

Realizările ce se pot înregistra pe terenul bisericesc ne umplu sufletul de bucurie și de noi nădejdi. Cu bucurie constatăm făcându-se eforturi pe toată scara ierarhică. Dacă totuși progresul nu este așa mare ca eforturile făcute, în parte se atribuie și faptului, că se lucrează izolat și fără un plan bine stabilit și astfel pe de-o parte nu sunt înrolate toate forțele, pe de alta și cele active se irosesc, fiind reslețite. Trebuie bine stabilite liniile generale de orientare, ne trebuie un program unitar de muncă. Acest program vine să ni-l prezinte Prea Sfințitul Grigorie dela Arad, în cartea „*Tineretul României*“ apărută în 1933 Librăria diecezană. Arad. 342 pag., preț 75 Lei. Cartea e premiată și de Academia Română.

Este prima carte la noi, care privește problema educației religioasă-morală a tinerimii din toate stratele sociale în ansamblul ei, prezentând în același timp, un plan unitar de muncă. Ori problema educației tineretului este o problemă fundamentală, atât a statului, cât și a bisericii. În orice societate tinerimea este mediul unde se pot distinge mai bine atât calitățile, cât și defectele ansamblului, căci în mediul tineresc ele apar cu mult mai evidente. Întocmai dupăcum în raza răsfrântă printre o prizmă noi putem distinge ușor toată gama culorilor, tot astfel la tinerime observăm mai ușor, toată gama calităților și defectelor. Aici aflăm cele mai mari excese în rău și cele mai mari elanuri în bine, deci este mediul unde noi putem distinge mai bine și defectele pentru a le îndreptă și calitățile pentru a le cultivă.

Iată pentru ce problema educației tinerimii este așa de importantă. De felul cum va ști să-și crească tinerimea în idealurile pe cari le profesează, depinde viitorul bisericii noastre. Cartea Prea Sfințitului Comșa ne dă planul de muncă. Un popor ca și un individ pentru a trăi trebuie să fie 1, tare. Pentru a fi tare, trebuie să fie 2, moral. Pentru a fi moral, trebuie să fie 3, religios. Iată trei cuvinte în cari putem rezumă „toată legea și profesii“ în care Prea Sfinția Sa dorește, să fie educată tinerimea țării noastre. În prima parte a cărții se vorbește despre necesitatea îndrumării religi-

oasă-morală a tinerimii, despre vârsta tinerimii ca cea mai potrivită unei astfel de îndrumări, despre diferitele organizații ale tinerimii din streinătate și din țară, educația religioasă-morală în familie și școala primară. În partea a doua se tratează pe larg despre îndrumarea religioasă-morală a tineretului din școala secundară, a tineretului universitar, tineretului militar și muncitoresc. Deși lucrarea după cum spune autorul este scrisă anume pentru tineret, (pag. 7) ea este indispensabilă în primul rând celor cari se ocupă de educația tinerimii. Astfel cartea ar trebui să formeze obiectul de studiu atât a preotului, cât a învățătorului, atât a confesorului militar, ca și a profesorului de religie dela școala secundară deopotrivă. Autorul a compus cartea bazat pe o bogată literatură informativă. Noi aflăm în ea nu numai un material bogat pentru îmbogățirea cunoștințelor, ci o mulțime de observații juste și propuneri de cari autoritățile competente ar trebui să ție seamă. Îndrumările date formează cadrul general în care noi ne putem mișca liber în activitatea noastră, aceasta ne-o spune autorul însuși (pag. 280).

Cartea este foarte binevenită și se impune în atenția tuturor. O recomandăm cu toată căldura.

(Va urma)

S. Vlad.

BIBLIOGRAFIE

Arhim. Dr. I. Suci: Ermineutica biblică. Literatura teologică ortodoxă română înregistrează un nou avânt, prin recenta apariție a valorosului manual de Ermineutică biblică, tipărit la Arad de binecunoscutul profesor P. C. Sa Arhim. Dr. Iustin Suci. Urmând unei fericite tradiții, cu care se poate mândri Academia teologică arădană, autorul orientându-se după operele celor mai de seamă reprezentanți ai studiului biblic în apus, pune la dispoziție studenților noștri dela Academii și Facultăți un studiu ce le lipsea. În 169 de pagini toate problemele ermineutice sunt puse și rezolvate cu o uimitoare precizie.

Nu pot face un mai mare serviciu studențimii și preoțimii noastre, decât recomandând cu căldură această carte.

Prof. Muntean.

Au apărut: 1. „Cartea de rugăciuni care arată și datoriile creștinului ortodox“, carte care, în 48 pagini, arată atât miezul credinței și al moralei creștine, pe înțelesul tuturor, cât și rugăciunile cele mai necesare; 10 exemplare costă numai 10 Lei.

2. „Pregătirea creștinului pentru Sfânta Mărturisire“, o carte care dă roade minunate în popor și care ajută foarte mult trezirea și punerea la lucru sănătos și folositor a conștiinței morale a creștinilor, ajutându-i să se cunoască, să-și examineze conștiința și să-și spele păcatele în baia Sf. Mărturisiri, începând astfel o viață nouă. Preț 6 Lei.

3. „Prohodul Domnului nostru Iisus Hristos“, tipărit cu amândouă felurile de note, pe hârtie bună, cu iconițe, având și cuvintele cu înțeles clar și aranjate așa fel ca numărul de silabe al stihurilor să fie același, ca să nu fie împiedecată cântarea. Preț 6 Lei. La ultimele două cărți se face, la comenzi ce trec de 100 Lei 25% rabat. Toate aceste trei cărți sunt aprobate de Sf. Episcopie a Romanului și se pot comanda dela Administrația revistei „Credința Ortodoxă“, Roman.

CRONICA

Sfințirea Monumentului Eroilor din Cubleș. Spre cinstirea celor 13 eroi morți pe câmpul de luptă din inițiativa dnei preotese Silvia Cionca și a dlui învățător N. Petrescu, cubleşenii au ridicat un frumos monument executat de dl Borș din Nadăș. Costul lui de Lei 1100 s'a adunat din donații benevole și din venitul unei serbări. Sfințirea monumentului s'a făcut în ziua de 11 Iunie c. de către C. preoți V. Fâscu-Aghireș și I. Cionca din loc. La solemnitate au asistat intelectuali și popor din loc și satele vecine în număr mare. Au vorbit dnii inv. Petrescu și T. Vlăduț precum și ambii preoți. După masă s'a ținut o serbare culturală sub prezidenția dlui I. Petrescu, care a rostit cuvântul de deschidere, urmat de recitări și conferința dlui T. Vlăduț despre „Portul Național“.

O mică obrăznicie în Sălaj. Așa își intitulează pr. Tr. Costea din Tresnea articolul în care ne descrie cele întâmplate la Zalău cu ocaziunea adunării antirevizioniste. Din lipsă de spațiu îl redăm numai în acest mic rezumat. Aici după ce vicarul dela Șimleu — cu toate că o parte dintre preoții uniți erau învoiați să servească alături cu ortodocșii — a refuzat categoric, în timpul serviciului săvârșit în piață de preoții ortodocși a pus

pe un francmason să vorbească la megafon, *ca să conturbe serviciul*. Obrăznicia a fost evidentă și a fost vestejită cu indignare și de către românii uniți înțelegători.

Deces. *Pr. Ioan Frâncu*, fost paroh în Cetea, prot. Aiud, a adormit în Domnul subit în ziua de 13 Iunie c., în vârstă de 70 ani, după 44 de căsătorie și prea vrednică păstorie, ridicându-l între preoții de frunte ai eparhiei noastre. Soartea cu toate loviturile ce i le-a dat făcându-l să-și piardă 7 copii din 8 câți a avut, nu l-a înfrânt ci i-a oțelit sufletul, transformându-l în părinte și duhovnic și mai bun și mai blând. În mormântarea a avut loc în ziua de 15 Iunie în biserica din Cetea arhiplină de credincioșii ce l-au iubit, de prietini și membrii familiei ce-l jelesc. Prohodul a fost oficiat de către P. On. prot. D. Antal, delegatul P. Sf. Sale și al Cons. Ep., de P. On. I. Pop, protopopul Aiudului asistat de un sobor de 6 preoți. Au vorbit prot. D. Antal și I. Pop, relevându-i meritele ca om și ca preot, pentru cari P. Sf. Sa, încă în 1923 l-a distins cu brâu roșu. Îl jelesc o nemângălată soție, un fiu, frați, cumnați, nepoți și nepoate. Bunul Dumnezeu îl odihnească în pace.

Darea de seamă despre descinderea „F. O. R.”-ului din Luna-de-sus, o vom publica în numărul viitor al „Renașterii”.

Sanatorul dela Schitul Păltiniș. În munții Rășinarului, în mijlocul codrului de brad, la 1400 m. altitudine, la 30 km. depărtare de Sibiu și 19 km. depărtare, de cel mai apropiat sat, se află acest sanator, departe de șomotul satelor și orașelor și înconjurat de pace. În apropierea lui o bisericuță frumoasă din lemn, unde oaspeții se pot închina zilnic Mântuitorului. Dela sanator în toate părțile pornesc poteci îngrijite. Oaspeților le stau la dispoziție diferite distracții, ca tenis, popice, radio, pian, etc. Baie de puțină și acid carbonic. Natura prin pozițiile ei variate și pitorești îți înalță sufletul, iar aerul curat bogat în ozon, îți întărește plămâni. În zilele călduroase de vară e cel mai plăcut loc climateric din țară, având întocmiri cu totul confortabile. Distanța dela Sibiu la sanator se face cu cursa de automobil zilnic pe un drum bine îngrijit. Sezonul se începe la 1 Iulie. Prospece și informațiuni cereți dela Consiliul arhiepiscopiei ort. rom. din Sibiu.

indicându-se în act ziua introducerii și eventualele întreruperi.

Gradațiile se acordă la cerere și nu din oficiu. Informațiuni dau P. C. protopopi.

Cluj, la 19 Iunie 1933.

Consiliul eparhial.

Nr. 3281/933.

A V I Z

Se aduce la cunoștința tuturor profesorilor noștri de religie provizori și suplinitori cari doresc să rămână și pe mai departe în posturile lor, că imediat să-și înainteze aici cererile pentru ca să putem face actele necesare către Ministerul Instrucției în acest scop.

Asemenea își vor înainta aici imediat cererile lor și acei candidați cari doresc să ocupe unul din posturile vacante de cateheți la școlile primare.

Consiliul eparhial.

Nr. 3434/1932.

C I R C U L A R

către toate oficiile protopopești și parohiale.

Pe baza adresei ce am primit dela Consiliul Central bisericesc sub Nr. 4992 din 30 Mai crt. comunicăm următoarele:

Tipografia Cărților Bisericești a tipărit „Psaltirea” Împăratului și Proorocului David, versificată de scriitorul Vasile Militaru, lucrare a cărei înaltă valoare literară și putere moralizatoare este necontestată.

Îmbrăcată în vestmântul poeziei de către un scriitor cu real talent de versificare cum este dl Vasile Militaru, suntem siguri că „Psaltirea” va merge mai repede la inima cetitorilor și că roadele spirituale ce va da această lucrare, mai ales pentru popor, vor fi din cele mai alese.

Apreciind valoarea acestei lucrări, Noi dorim ca ea să fie cât mai larg răspândită în popor și în acest scop Vă rugăm să binevoiiți a Vă uni cu Noi, recomandându-o pentru a fi răspândită atât între preoți, cât și în masele poporului. Credem deasemenea că o astfel de carte n'ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă parohială.

Prețul lucrării pe hârtie semivelină este de Lei 100 (unasută) exemplarul.

Cucernicii preoți sunt poftiți ca în timp de 10 zile să anunțe oficiile protopopești

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 3797/1933.

A V I Z

Toți Cucernicii preoți cari împlinesc în termenul dela 1 Ianuarie 1933 — 1 Aprilie 1934, ani 5, 10, 15 sau 20 de serviciu să-și înainteze prin oficiile protopopești până la 20 Iulie 1933 cererea pentru o nouă gradație însoțită de acte de serviciu în regulă,

câte exemplare comandă pentru parohiile lor, iar Prea Cucernicii protopopi până la 1 Iulie crt. să ne raporteze câte exemplare s'au cerut pentru toate parohiile din tract, pentru ca să le putem comanda.

Cluj, la 9 Iunie 1933.

Consiliul eparhial.

Nr. 3196/1933.

Comunicat oficial.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor în dorința de-a stimula plantațiile a dispus ca subcomisiile de plantații din fiecare județ să avizeze asupra măsurilor necesare pentru ca acest desiderat să intre în cadrul realizărilor practice.

Din experiența zilnică am constatat că orice inițiativă și acțiune de acest fel nu dau nici un rezultat din cauză că populația nu are o educație în acest sens.

Considerând că Cucernicii preoți ca factori conducători ai vieții culturale dela sate sunt cei mai indicați pentru a face educație populației, îi invităm să țină conferințe arătând importanța deosebită ce o prezintă pomicultura și plantațiile din punct de vedere economic, sanitar și estetic și să îndemne populația la timpul potrivit a sădi cât mai mulți pomi și arbori, precum a-i îngriji și a nu strica pomii și arborii plantați.

Suntem siguri că sprijinul pe care îl vor da Cucernicii preoți nu va întârzia și va avea un rezultat eficace atât moral cât și material pentru populația rurală.

Cluj, la 9 Iunie 1933.

Consiliul eparhial.

Nr. 131/1933.

(18) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de preot în parohia de cl. I. *Hodac*, protopopiatul ortodox român al Reghinului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu supraedificate.
3. Sesiune parohială 12 jugăre.
4. Drept de pășunat 4 vite.
5. Lemne de foc în pădure.

6. Dela fiecare familie $\frac{1}{2}$ mierță de porumb și $\frac{1}{2}$ zi de lucru sau echivalentul în bani.

7. Stola obicinuită.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare oficiului nostru și cu prealabilă în-cunoștiințare a noastră se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul. Concurenții vor trebui să prezinte și act de învoire dela Prea Sf. nostru Episcop, pentru ca să poată fi luați în candidație.

Reghin, la 24 Februarie 1933.

Oficiul protopopesesc ort. român, în conțelegere cu organele parohiale.

I. Maloș, protopop.

Nr. 239—1933 pp.

(17) 2—3

CONCURS

În conformitate cu rezoluția Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 2979/1933, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Renașterea“, pentru postul de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Zaharie Albu din parohia de clasa II-a *Geoagiul-de-sus I* (Joseni), protopopiatul Aiud.

Îndatoririle capelanului vor fi a îndeplini toate serviciile bisericesti, ce i se vor încredința de către paroh.

Beneficiile împreunate cu postul de capelan sunt:

1. Uzufuctul din jumătate sesiunea parohială de cca 5 jug. teren cultivabil.
2. Jumătate din toate venitele stolare uzitate și existente în parohie.

De locuință se va îngriji capelanul ales și confirmat.

Reflectanții la acest post, având act de învoire dela P. Sf. Episcop, își vor înainta cererile legal întocmite, în termenul de mai sus, Oficiului nostru protopopesesc; iar pentru a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în parohie, pentru a cânta, a predica și eventual a servi la sf. slujbă.

Aiud, la 29 Mai 1933.

Oficiul protopopesesc în înțelegere cu Consiliul parohial din *Geoagiul-de-sus I*.

Iosif Pop, protopop.